

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهل به معروف
و نهی از انکر

www.ketab.ir

محسن قرائتی

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه‌ی ملی ایران:

قرائتی، محسن / ۱۳۷۴.

امر به معروف و نهی از منکر / مؤلف: محسن قرائتی
تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۷۵.

۳۴۰ ص. ۱۴۰،۰۰۰ ریال. 3-3-90402-964-978 ISBN

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

کتابنامه به صورت زیر نویس

۱. امر به معروف و نهی از منکر الف. عنوان.

۱۸ الف ۴/ق ۱۰۴/۴ BP ۲۹۷/۳۷۷۵ ۱۳۳۱ - ۷۶ م

امر به معروف و نهی از منکر

محسن قرائتی

ناشر:	مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن
چاپ:	چاپخانه دفتر تبلیغات اسلامی حبه علمیه قم
نوبت چاپ:	بیست و هشتم - بهار ۱۳۹۶
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۱۴۰،۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۹۰۴۰۲-۳-۳

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

مرکز پخش شماره ۱: تهران، تلفن و نمابر ۴ - ۶۶۹۴۶۳۶۳

مرکز پخش شماره ۲: قم، تلفن و نمابر ۳۷۷۴۲۴۷۰ - ۲۵

مرکز پخش شماره ۳: اصفهان، تلفن و نمابر ۲۲۰۵۴۸۵ - ۳۱۱

مرکز پخش شماره ۴: مشهد، تلفن و نمابر ۲۲۴۱۲۸۴ - ۵۱۱

www.Qaraati.ir

«فهرست مطالب»

۱۴.....	مقدمه	
	□ فصلا اول : جایگاه امر به معروف و نهی از منکر	
۱۹.....	سببهای امر به معروف	
۲۲.....	ریشه‌های نظری و عملی امر به معروف و نهی از منکر	
۲۲.....	عکس العمل عملیات امر به معروف و نهی از منکر	
۲۳.....	ریشه عقلی	
۲۴.....	جایگاه امر به معروف در قرآن	
۲۴.....	اولین وظیفه انبیا	
۲۴.....	نشانه‌های بهترین امت	
۲۶.....	گروه ویژه	
۲۸.....	نهی از منکر در جاهلیت	
۲۸.....	رابطه توحید، نبوت و امامت با امر به معروف و نهی از منکر	
۲۹.....	جایگاه آمرین به معروف و ناهیان از منکر	
۳۰.....	امر به معروف در روایات	
۳۲.....	چند درس از نهی از منکر امام حسین (علیه السلام)	
۳۳.....	نهی از منکر در سخت‌ترین شرایط	
۳۴.....	سکوت کافی نیست، حرکت و فریاد لازم است	
۳۵.....	اهمیت امر به معروف	
۳۷.....	هدف نهایی	
۳۸.....	واجب عینی است یا کفائی؟	

- ۳۸ مسئولیت همگانی.
- ۳۹ نقش قدرت در امر به معروف
- ۴۰ از موضع ولایت و قدرت، نه از موضع ضعف
- ۴۱ یک نمونه قرآنی از نهی از منکر
- ۴۲ آثار و برکات امر به معروف و نهی از منکر
- ۴۲ الف) برکات معنوی
- ۴۳ ب) برکات اقتصادی
- ۴۴ ج) برکات اجتماعی
- ۴۵ د) برکات سیاسی
- ۴۶ دایره امر به معروف و نهی از منکر
- ۴۷ حق به حقدار می‌رسد
- ۴۸ زمین آباد می‌شود
- ۴۸ انتقام از دشمن
- ۴۸ برقراری نظام و ثبات
- ۴۹ مراحل امر به معروف و نهی از منکر
- ۴۹ اصل تأثیر
- ۵۰ دیدگاه آیت الله شهید صدر
- ۵۱ امر به معروف و نهی از منکر، حتی اگر اثر نکنند
- ۵۶ احیای سرمایه‌های درونی برای پذیرش
- ۵۶ ۱. ایمان به خدا
- ۵۸ ۲. تشکر از خداوند
- ۵۹ ۳. توجه به عرضه اعمال به معصومین
- ۵۹ ۴. توجه به آثار شوم گناهان
- ۶۰ ۵. توجه دادن به برکات معروف

- ۶۲..... بیان مکافات عمل
- ۶۴..... تاریخ
- ۶۵..... اهرم‌های وادارکننده به گناه
- ۶۷..... چند مسأله

□ فصل دوم : ترک امر به معروف و نهی از منکر

- ۷۳..... ترک امر به معروف و نهی از منکر
- ۷۳..... جامعه، دست، مرده است!
- ۷۳..... سکوت، برابر گناه
- ۷۶..... سیمای افراد ساخت در پیمت
- ۷۷..... کسانی که سکوت را شکندند!
- ۷۸..... توجیهات بهانه جویان
- ۷۸..... ۱. گناه دیگران، کاری به ما ندارد...
- ۷۹..... ۲. خلاف آزادی می‌داند
- ۷۹..... ۳. خجالت
- ۷۹..... ۴. ترس
- ۸۰..... ۵. با یک گل بهار نمی‌شود
- ۸۱..... ۶. انحراف فکری
- ۸۱..... ۷. توقع نابجا
- ۸۲..... ۸. دیگران هستند
- ۸۲..... ۹. امروز بگویم، فردا چه می‌شود؟
- ۸۳..... ۱۰. زود از دور خارج می‌شود
- ۸۳..... ۱۱. ترک وظیفه به گمان خودسازی
- ۸۳..... ۱۲. کار از کار گذشته
- ۸۴..... ۱۳. طمع

۱۴. رفاه طلبی.....
۱۵. آثار شوم منکرات.....
۱۶. گناه، عامل گناهان دیگر.....
۱۸. احتمال ضرر و خطر را چه کنیم؟.....
۹۲. نشانه بی عقلی.....
۹۳. حمایت از آمرین به معروف.....
۹۴. اگر مشاغل و ضرب و جرح پیش آمد، چه کنیم؟.....
۹۶. وظائف منظران.....
۹۶. آمرین به معروف را درست بداریم!.....
۹۷. ارزش بیداری حتی به قدر نجات.....
۱۰۰. عوامل نپذیرفتن امر و نهی.....
۱۰۰. عوامل درونی.....
۱۰۵. عوامل بیرونی.....
۱۰۹. سابقه کج فهمی از آیه «لا تلقوا».....
- فصل سوم : وظایف آمرین و ناهین**
۱۱۳. وظایف آمرین به معروف.....
۱۱۷. مقدمات تأثیر کلام را باید به وجود آوریم.....
۱۱۸. قضاوت عجلولانه ممنوع.....
۱۱۸. میان روی.....
۱۱۸. محبوبیت و نفوذ کلام.....
۱۲۰. آگاهی شرط امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۲۱. نهی از منکر با منکر شدیدتر، ممنوع!.....
۱۲۳. با عمل خود، مردم را دعوت کنید.....
۱۲۵. محاسبات عقلی.....

- ۱۲۸..... اگر مخالفت کردند، چه کنیم؟
- ۱۳۰..... از کار انتقاد کنیم، نه از شخص
- ۱۳۲..... صفات و شرایط آمرین به معروف
- ۱۳۵..... امر به معروف، نشانه عشق به مکتب
- ۱۳۵..... به حداقل اکتفا کنیم
- ۱۳۷..... به سراغ کشف منکر نرویم
- ۱۳۷..... نهی از منکر نه حسادت
- ۱۳۸..... انتقاد نه انجام
- ۱۳۸..... نهی از منکر نه مخالفت رانی!
- ۱۳۹..... تذکراتی به آمرین و نه میاند
- ۱۴۴..... توجه به همه جوانب
- ۱۴۵..... هرگز خود را بهتر ندانیم
- ۱۴۷..... نهی از منکر باید سریع باشد
- ۱۴۷..... اصولی را که باید مراعات کرد!
- ۱۴۸..... هشدارها
- ۱۵۰..... از کجا شروع کنیم؟
- ۱۵۰..... ۱- از خود؛
- ۱۵۰..... ۲- از خانواده؛
- ۱۵۲..... ۳- از نسل نو؛
- ۱۵۳..... ۴- همسایگان؛
- ۱۵۵..... آنجا که حکومت باید قیام کند
- ۱۵۶..... سالم سازی محیط
- ۱۶۱..... تدابیر عملی
- ۱۶۴..... گروههای ویژه

۱۶۷..... مراحل امر به معروف و نهی از منکر.

□ فصل چهارم: شیوه‌های امر به معروف و نهی از منکر

۱۷۱..... اهمیت شیوه‌ها.

۱۷۴..... توجه دادن به کرامت و ارزش انسان.

۱۷۹..... زمینه‌سازی برای امر به معروف و نهی از منکر.

۱۸۰..... شیوه‌های جلوگیری از زمینه‌های گناه.

۱۸۰..... پرکردن ایام فراغت.

۱۸۱..... نکته: شیره آئینه‌وار.

۱۸۲..... آماده‌سازی.

۱۸۵..... ب: شیوه تلفیق.

۱۸۵..... ج: شیوه استفاده از شعر، قصه، سرود و شعر.

۱۸۶..... از خوبی‌ها هم بگویند.

۱۸۷..... د: شیوه بازسازی روانی (امید).

۱۸۸..... ه: شیوه تغافل.

۱۸۸..... توجه به ظرفیت افراد.

۱۹۰..... همه عیب‌ها را یکجا نگوئیم.

۱۹۱..... به در بگو تا دیوار بشنود.

۱۹۲..... و: شیوه ایجاد محبت.

۱۹۳..... ابتدا لطف و محبت، بعد امر و نهی.

۱۹۵..... ز: شیوه محبت.

۱۹۸..... استمداد از وجدان.

۱۹۹..... تحریک عواطف بشری و ملی.

۲۰۰..... مخفیانه باشد.

۲۰۰..... مختصر باشد.

- ۲۰۰..... وعده‌ها و وعیدها
- ۲۰۱..... ح: شیوه‌های آموزشی
- ۲۰۳..... آگاهی دادن
- ۲۰۴..... آموزش را ساده‌نگریم!
- ۲۰۵..... آسان‌سازی
- ۲۰۶..... ط: شیوه‌الگوسازی
- ۲۰۷..... نهی از حذر در قالب طنز
- ۲۰۸..... بیان ثواب و عقاب
- ۲۰۸..... ی: شیوه تدریس
- ۲۱۰..... ک: شیوه تکرار
- ۲۱۲..... مماشات
- ۲۱۳..... حکمت، موعظه، جدال نیکو
- ۲۱۵..... عقائد را اصلاح کنیم، مفاسد کم می‌شود
- ۲۱۶..... ریشه مفاسد را بخشکانیم
- ۲۱۸..... سنت شکنی
- ۲۱۹..... احترام به ارزشهای دیگران
- ۲۲۰..... با انجام معروف، زمینه را بر منکر تنگ کنیم
- ۲۲۲..... علنی کردن خوبی‌ها
- ۲۲۳..... افشاگری
- ۲۲۳..... افشاگری چهره‌های منحرف
- ۲۲۴..... تجوی در امر به معروف
- ۲۲۵..... حرکت جمعی
- ۲۲۶..... نفوذ دردستگاه ظلم
- ۲۲۷..... یک محاسبه

۲۲۸.....	ل: شیوة اجتماعی.....
۲۳۰.....	عرضة کار صحیح.....
۲۳۱.....	توجه به زمان.....
۲۳۳.....	غیر حضوری و مکاتبه ای.....
۲۳۵.....	سکوت.....
۲۳۵.....	اخم کردن.....
۲۳۶.....	متارکه.....
۲۳۶.....	اعراض.....
۲۳۷.....	اعراض در ستانه.....
۲۳۸.....	تنبيه.....
۲۳۹.....	نمونه هایی از اقدامات انقلابی.....
۲۴۰.....	تحریم اقتصادی و محاصره اقتصادی.....
۲۴۰.....	ایذاء.....
۲۴۱.....	برخورد انقلابی.....
۲۴۲.....	نگاهی به چند مسأله.....
۲۴۳.....	م: شیوة تنبيه مجرم از طریق تشویق نیکوکار.....
	□ فصل پنجم: انواع معروفها و منکرها در قرآن
۲۴۷.....	نمونه ای از معروفها در قرآن.....
۲۴۷.....	۱- احیای مراکز دینی و مساجد.....
۲۴۹.....	۲- استقلال و دوری از خود باختگی.....
۲۵۰.....	۳- قصد قربت.....
۲۵۰.....	۴- تشویق.....
۲۵۰.....	۵- تحصیل.....
۲۵۱.....	توجه به مسائل اجتماعی.....

- ۲۵۵..... نمونه معروف‌های فردی در قرآن
- ۲۵۷..... نمونه معروف‌های خانوادگی در قرآن
- ۲۵۸..... نمونه‌های معروف‌های سیاسی
- ۲۶۰..... منکر چیست؟
- ۲۶۲..... الف) منکرات اعتقادی
- ۲۶۹..... ب) منکرات فرهنگی
- ۲۷۱..... ج) منکر اجتماعی
- ۲۷۱..... ۱. ترک هجرت
- ۲۷۵..... ۲. غفلت از دشمن
- ۲۷۵..... ۳. تقلید کورکورانه
- ۲۷۶..... ۴. شرکت در جلسات گناه
- ۲۷۷..... ۵. تهمت و آبروریزی
- ۲۷۷..... ۶. پیروی از اکثریت
- ۲۷۸..... ۷. شخصیت‌گرایی
- ۲۷۹..... ۸. سوءظن و تجسس و غیبت
- ۲۸۰..... ۹. سعایت
- ۲۸۰..... ۱۰. بی‌تفاوتی
- ۲۸۱..... ۱۱. تفرقه
- ۲۸۳..... ۱۲. اشاعه فحشا
- ۲۸۳..... ۱۳. ایجاد وحشت
- ۲۸۴..... ۱۴. پخش اخبار دروغ
- ۲۸۵..... ۱۵. چاپلوسی و غلتو
- ۲۸۶..... د) منکرات خانوادگی
- ۲۸۸..... بد اخلاقی با همسر

۲۸۹.....	هـ) منکرات اخلاقی
۲۹۰.....	و) منکرات اقتصادی
۲۹۲.....	ز) منکرات نظامی
۲۹۲.....	۱. فرار از جبهه
۲۹۴.....	۲. خیانت
۲۹۵.....	۳. نافرمانی از فرماندهی
۲۹۵.....	۴. غنیمت‌گرایی
۲۹۶.....	در چهار
۲۹۷.....	به کفار و مست‌فروش
۲۹۸.....	ح) منکرات سیاسی و بین‌المللی
۲۹۸.....	۱- پذیرفتن طاغوتها و رهبری ناروا
۲۹۹.....	۲- پذیرفتن عوامل بیگانه
۳۰۰.....	۳- مداخله و سازش
۳۰۰.....	۴- بخش‌شایعات
۳۰۱.....	۵- جاسوسی
۳۰۱.....	۶- تبلیغات به نفع دشمن
۳۰۱.....	۷- نپذیرفتن منصوبین الهی
۳۰۲.....	۸- نق زدن به حاکم الهی
۳۰۲.....	۹- ولایت کفار
۳۰۳.....	۱۰- سوءظن به اولیای مخلص خدا
۳۰۳.....	۱۱- قتل مردم و محو کشاورزی
۳۰۳.....	۱۲- سکوت و بی‌تفاوتی
۳۰۳.....	۱۳- تفرقه
۳۰۴.....	۱۴- به بردگی کشاندن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

«أَلَمْ يَلِدْ رَبُّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَاهْلَ بَيْتِهِ الْمَعْصومِينَ وَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَىٰ أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ»

با یک نگاه گذرا، سوره مبارکه والعصر می فهمیم که:

بر خلاف سال از آن که خیال می کند هر روز به عمرش افزوده می شود، هر روز که می گذرد از سرمایه او کاسته می شود؛ پدر بزرگها در حقیقت «پدر کوچک» هستند و نوزادها که عمری در پیس دارند، بیشترین سرمایه ها را دارا می باشند. به زمان سوگند که انسان همچون یخ هر لحظه در حال آب شدن است «وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ» پس در برابر به هدر رفتن عمر باید حری بهتر از عمر به دست آوریم. مال و مقام و مدال بهتر از عمر نیست. آنچه بهتر از عمر ماست ایمان و عمل صالح است «إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» ایمان و کار نیک اگر نوبت پیدا نکند، ارزشی نخواهد داشت. بنابراین، باید دیگران را نیز به ایمان و عمل صالح دعوت کنیم «وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ»؛ البته پیمودن این راه، مشکلاتی در بر خواهد داشت؛ یعنی اگر بخواهیم مردم را به خیر و معروف دعوت کنیم و از مفسد و انحرافات که در دنیا پدید می آید، احتمال دارد که برخورد های ناگواری پیش آید؛ ولی به هر حال باید با پشتکار این راه را پیماییم «وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ».

کوتاه سخن اینکه هستی برای ما آفریده شده است و هر روز که از عمرمان کاسته می شود، اگر چیزی ذخیره نکنیم، در این بازار هستی باخته ایم. بهترین ذخیره ها ایمان و عمل صالح و سفارش کردن دیگران به حق و صبر است. سفارش به حق، همان امر به معروف است که شامل فکر حق، حرف حق، قانون حق، رهبر حق، حکومت حق

می‌شود؛ یعنی باید هر روز معروف‌ها را گسترش دهیم و از مفسد و منکرها جلوگیری کنیم.

در زمان ما، بارهبری امام خمینی (رضوان الله تعالی علیه) و خون شهدا، بزرگترین منکر (طاغوت و سلطه آمریکا) محو و بزرگترین معروف (استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی) برپا شد.

ولی ایر بنا و ساختمان نیاز به حفاظت دارد. اگر دیواری بندکشی نشود، آجرها و سنگها، آن کی پس از دیگری فرو می‌ریزد.

به هر حال امام خمینی و شهدای عزیز، نظامی ساخته و به دست ما سپرده‌اند و این ما هستیم که باید از آن خوبی پاسداری کنیم؛ هر جافسادی دیدیم، فریاد بزنیم و آن را بیان کنیم. همچنین، هر روز معروفی را گسترش دهیم.

یکی از معروف‌ها برپایی نماز است که بحمد الله در جامعه ما گسترش یافته است. امروز که این کلمات را می‌نویسم، سه هزار نماز جماعت به طور آزاد در مراکز آموزشی، میادین ورزشی، پادگانها، ادارات و سازمانها برپا می‌شود. معروف دیگر، توجه به قرآن است که صدها هزار نفر از این نسل به آموزش و حفظ و مفاهیم آن رو آورده‌اند.

معروف دیگر، پیشرفت‌های علمی، اختراعات، ابتکارات، برنده شدن در مسابقات علمی و از همه مهم‌تر پیروزی رزمندگان در جنگ سال دفاع مقدس و خنثی کردن توطئه‌ها و توسعه کتابخانه‌ها و دانشگاه‌ها و کم شدن فقر و بیکاری و افزایش خدمات بهداشتی و علمی، رفاهی و... است. اما در کنار همه اینها، باید فرآوانی نیز وجود دارد که باید برای محو آنها فکری کرد.

ستاد احیای امر به معروف

به فکر رسید، اکنون که خداوند توفیق تشکیل ستاد اقامه نماز را به ما داد و توانستیم میلیونها جلد کتاب نماز در سطوح مختلف تهیه، تکثیر و توزیع کنیم و فرهنگ نماز را گسترش دهیم، دوستانی را پیدا کنیم تا برای زکات و امر به معروف نیز کاری فرهنگی انجام دهیم.